Budapest, 8. Feber 1888. Neue Jüdische Pester Zeitung. Fünfter Jahrgang Nr. 17.

נייע ייִדישע פעסטער צייטונג

אָרגאַן פֿיר פּאָליטיק, האַנדעל, פּערקעהר אונד ייִדיש-כּאַנפעסיאָנעלע אינטערעסען.

רעדאַקטאָר: מ׳ עהרענהייל.

פּרענומעראַציאָנס-פּרייס פֿיר בודאַפּעסט אונד פֿאַרזענדונג אין דער אַנדער אינדאַך אַז אַדרעסירט אין פּאַריז בוריאַן אין בודאַפּעסט.
Moritz Burian in Budapest.

בודאַפּעסט מיטוואָך, דן שבת ה תרמ״ח.

דיא רעדע ביסמאַרק׳ס.

— פֿרידענס-האַפֿענונג אונד זעקעל-נעראַפּעל. —

ווי האבען שאַן אין פֿאַרגאַנגענע נומער מיט-נעטהיילט, האט עבען דיא פֿאַרגאַנגענע אונטער דיא פֿרעגע: גיבט פֿרעסט ביסמאַרק אים ייִדישען ייִדענטאַנד אינע האַלטונגען דערע אבער דיא אינהאַלטונג דאַנע הערלי, איבר האט וואַר וויזדרלוך דער פֿאַלל. מאָנאַטן, אים 1 אודער נאַכמיטאַג, טראַט דער דייטשע רייכסטאַג צוזאַמען. מון, אין דער טהאַטען-אדרעסע דאַס דיא נעזעטץ-פֿאַרלאַנג אינבער דיא בעיייטשע בעקאַנטשע אין דער דאַהין פֿאַן 280 מיטגלידער, דיא צו שטאַרקונג דער קריעגס-מאַכט פֿאַרדרעלך זיבר. דא ערהאַב זיך פֿרעסט ביסמאַרק אונד הערלי דערע, וועלכע פֿאַרלע 1/4 שטונדען דויערטע. ווי וואַללען דיעזע מערקוואַרדיגע רעדע, וועלכער אין דער נאַמענטליכען דייטשען וועלט מיט פֿעכטע-דער האַטטער פֿאַנגונג בעגעגנעטהען וואַרדע, הערע אהרהיים ווילנטליכען אינהאַלט נאַך פֿאַלגענדע-סען, פֿרעסט ביסמאַרק דאַנטשע אונד אינדירעקטע:

„נעקרעטשט הייר! איך ערגייפֿע ניכט דעם-האַלב דאס וואָרט, אים פֿאַר דיא נעזעטצעס-פֿאַרלאַנג אבער דאס צו טרייטאַר צוזיקע נאַטהיגע אלקהרלע דיא מאַיאָריטאַט דעם הויזעס צו נעזונגען. דא איך אבער-ציגע בין, דאס איך דיעזע פֿאַרלאַנג אין איך אדענהין אינע אבערוויינגערע מאַיאָריטאַט שטיט. מון ווערדע איך ערגייפֿע דיעסמאַל פֿערטעראַר נור דעקראַל דאס, אים אבער דיא „גע-נאַמטאַנגע אייאַאַנ׳ צו שטעפֿענען! איך קאַנן נוך דאַרוף בעשטאַנדען, איך האַבע אין פֿערזיכטן וואס איך דיעזע זיטן יאַהר אונד טאָג אַנטשט! אים דאַס זיך דערדע וויינע נאַגאַדערט! ווי בע-דאַרפֿטיגע דאַס דערזע, מיט פֿאַרגאַנגענע אַרזשען אין פֿאַרקרייך אין פֿאַרקרייך אין פֿערזיכטבערער פֿאַרזעהונג. הערע קאַרגאַט, נעזאַהלט וואַר-דען! דיא פֿערזיכטיגע שטיממונג מאַכטע זיך בע-מערקבאַר. אין דאַנן אלזאַ דיא אַבסטיטמיטונג אינזאַוויס בערהיהונג, אים אַנטשיידונגען נאַך פֿאַרקרייך דיא „פֿרידליכע“ נעזאַרדען! — איך בעצעיכן רוסלאַנד בין איך ניכט אַנ-דערע-מיינונג, אלס דאַמאַלס, וויא איך עס אים-שפּאַך: „ווי דאַבען קיינע אַנגריפֿס רוסלאַנדס צו בעזאָרגען!“ — מאַן דאַרף דיא דאַנע נוכ נאַך דען אַיינגענגען דער פֿרעסטע בעאַרבעטונגען, דער רו-שיגען פֿרעסטע בעזאָרגען בעטרעפֿען. דער רו-פֿערלבען גלייבע איך ניכט, וואָהל אבער דען פֿערלבען וואַרטען דען פֿאַרגעס אַנדערע, דאַס איך דיא רוסישע „פֿרידליכע“ — רוסלאַנד דאַס קלין אינעערעסע. פֿיי-שיע אדער עסטערייכיש פֿאַרזעצען צו ער-אבערן, זעלבסט אין קריעג מיט פֿאַרקרייך ווערדע איך קיינע קריעג מיט רוסלאַנד דערבייטרעהן, וואָהל אבער דאס נעגענענטהייל. אַלזאָ עס עמפֿעלך רוסלאַנד אינען קריעג בעגינגען, דא ווערדע פֿאַרקרייך נעזונס עכטפֿאַלס דאס שווערע נעגען אונס אינגען! איך קאַנן פֿאַיילך פֿאַס רוס-שען אינטערעשען אמעע קיינע „אינקלאַיוגע“ אבער דיא פֿרעסטע-אנזאַמטונגען פֿאַרדערן. דא דיעס אינע בעליידיגונג פֿיר רוסלאַנד וואָרע. אבער מיט דער אינטאַרעסיגען אַלטיק פֿערטיגע. קאַנן איך מיר דאָך אויך אַלליין מיינע נעראַנקען מאַ-

פֿינפֿטער יאהרגאַנג, נומער 17

וואָרבען צו האבען; אבער איך קאַנענטע אונד וואָלל-טע מיך פֿאַן עסטערייכ-אונגאַרן ניכט עגטפֿעמ-דען. האַטטע איך עס נטהאַן, וואָרען ווי היטע אין אינאַאַאַ פֿערגאַנגענע אונד וואָרען אין אינע אַנדערע נעזעטצע בעגינגען, אין אַנדערע אינגען אין אינע אַנדערע נעזעטצע אין אַנדערע אינגען אין אַנדערע אַנ-מאַהנען! יעדער ווירד נון אינזעהען, דאס אונזער בע-נים מיט עסטערייכ-אונגאַרן פֿיר אונס אינע פֿאַל-טיגע נאַטהענדיגקייט וואַר!“

„מאַן האט אין דער עבען עראַבגעטאַן פֿער-אַפֿפֿענטליכונג בעזאָנדערס פֿרעסטאַנט אינע דראַהונג נעגען רוסלאַנד עראַבלקיגן: וואַללען דער פֿרעסטאַר איט ניכט אַן אַללדעדעס! ער איט אינע אינדירעכ דער נעגענזאַטצען בעדיריגטע אינטערעסען דייטשלאַנדס אינד עסטערייכ-אונ-גאַרן. דאס זאַללטע דא וועלט עראַהרען! אבער נאַכ נור דעזעלבע פֿערטאַג, זאַגדערן איך דער מיט אינטאַלינען איט נור אין אינדירוהן דער נעגענ-וואַרט אינעערגעזעגען אונד בעגעגענגען: דיא נע-מיינאַמטען נעאַהרען אבער-וועגדען אונד נעמיינזאַמ פֿיר דיא „ערהאַלטונג דעס פֿרידענס“ אינגעטשטע-אונגאַרן אינגען אין אינדער „אַנזעהל-בער בונדעס-נעגאַסס“ אין נעאַהרען, דיא אונס פֿאַן רוסלאַנד אַנגעבאַנדען אונד אבער פֿאַר דאס רוסלאַנדס בריכטע מאַן זיך ניכט צו פֿרעכטע. אים האַס וועדרעך קיינע קריעגע נע-פֿרהט, אַנטס ווערדע פֿאַרקרייך מיט אינאַלינען אינד דער נאַכעגע וועלט קריעג פֿרהרען מעסטען! דיא מאַכט, דיא איהר בעזיטצען, ווערד האַפֿענט-ליך אונזערע אַנגעגעטע מיינונג בערההונגען. דיע-זע מאַכט זע שאַפֿקען, אינט אונזערע אינאַמאַנ-ען קאַנגען מיט דען ווערטען אונד נעזעטצען אינ-עגען אין אינדער אינדערע נעזעטצע אינע „מוללאַן“ נוטער פֿאַלראַאַנ אינשעללען: דאהינטער שטע-האַנען אבער אין אַנדערע נעזעטצען! מאַן אַנען אונס נוכ: „דאס קאַנגען דיא אַנדערע אין אַנ-דערע אַנגעגעטע נעזעטצען!“ — דאַ אַנטגעגען אונס מיט אַנדערע אַנגעגעטע נעזעטצען! מאַן אַנג

נעדיג, וואָ דאָן קראָלאָם זיינ לאָנגערער צייט ווייל־טע, בעמעלדעט, דאס דערזעלבע מיט איינער זיינ־שען שניידערין, נאמענס מוזיל, דורכגעגאנגען זייא! — איין זוכערער מהרא־קאַמיראַם דאס!

פערלאָזונג.

סקריעוו־צעיטונג דער 1860־ער שאמאָסס־לאָזע.

(שלות אויס אָן־ענער נומסער.) 5730 5617 5571 5763 5824 5793 6883 6868 6771 6583 6510 6474 6035 5963 8537 8291 8029 8002 7916 7789 7662 7639 7532 7265 9807 9653 9369 9113 9109 9065 8951 8854 8809 8620 11702 11483 11358 11150 10973 10236 10162 10119 13107 12895 12736 12655 12588 12354 12078 11946 14192 14167 14101 13675 13487 13390 13214 13193 15272 15177 15175 14917 14908 14656 14570 14424 16271 16086 16018 16012 15755 15750 15718 15305 17304 16600 16543 16535 16508 16480 16461 16333 18989 18823 18565 18403 18216 17937 17678 17675 19070 19845 19415 19422 19395 19283

געשעפטס־בעריכט.

פעסטער נעשעריידע. אונד פראָדוקטען־נעשעפט.

דער נעשעריידע. אונד פראָדוקטען־מאַרקט דעם היינ־טיגען פאלמאַטעס האט נאך קיינע וועזענטליך עראָהטע לעב־האַפטיגקייט צו עראָלאנגען פעראָבאָס. ווייל דיא ששפאַרטס נאך איינסער איינגעשטעלט, אונד אויך דער באַזאַר־פעקיר צישווייליגען שפאַרענען דורך שנעלע־פעיזוהרונגען איינסון־דעצעט איזט.

ווייצען, עס וואורדען 95,00 מעטעריצענטנער פער־קוינס. דיא פייזיע זינד אין אינס דער „פרוס. אונד פעהלפייזע מאַנגעלעלע עריינסלך.

קאָרן: דאס נעשאפט וואר שוואך. מעטעלוואַא־רע פאַן 5 גולדען 50 קר׳ ביז 5 גולדען 60 קר׳, פריזאַ פאַן 5 גולדען 45 קר׳ ביז 5 גולדען 70 קר׳. אונזאַמען 4,000 מעטעריצענטנער.

גערסטע. דיא קוישלוסס וואר גוט. מאַן בע־צאהלט: שעס־וואַרען פאַן 5 גולדען 30 קר׳ ביז 5 גולדען 50 קר׳, באַהן־וואַרען פאַן 5 גולדען 40 קר׳ ביז 5 גולדען 55 קר׳.

קוקורוץ. דאס נעשאפט וואר גוט. עס וואַרען־דען 4000 מעטעריצענטנער אלטע וואַרען פאַן 5 גולדען 55 קר׳ ביז 5 גולדען 65 קר׳ פעקיקוס.

האַפער. ביינ שוואכעס אינסונגעס וואַרען־דען 3000 מעטעריצענטנער אינסונגעטעצט. אינסעריינגאַרעטעער וואַרען פאַן 4 גולדען 95 קר׳ ביז 5 גולדען — קר׳, עקראָבע־טעל־באַאַפער פאַן 5 גולדען 25 קר׳ ביז 5 גולדען 20 קר׳, מיטעטעל פאַן 5 גולדען 35 קר׳ ביז 5 גולדען 45 קר׳, פריזאַ־האַפער פאַן 5 גולדען 70 קר׳ ביז 5 גולדען 75 קר׳ בעצאהלט.

האָנינג. נעלייטערטער וויינ פאַן 30 גולדען — קר׳ ביז 32 גולדען — קר׳ בעצאהלט.

וואַכס. עס וואַרען־דען 40 מעטעריצענטנער אינגעזאַמ־מענגעפאָרט אונד פאַן 118 גולדען קר׳ פעקיקוס.

שווענטשען. אין דער וואַרען־דען 600 מעטעריצענ־נער נוטער פלאַטאַנשטעד וואַרען אין 13 גולדען, 75 קר׳ בעדיינט 10 גולדען 50 קר׳ באַמאַטעד 12 גולדען בעדיינט 12 גולדען 50 קר׳ פעקיקוס.

פרוכט־ אונד מעהל־פרייז־טאַבעללע.

וויעצען (נ״ יי ר)	פער העקטאָליטער	פער העקטאָליטער	פער העקטאָליטער	פער העקטאָליטער
	100 קילאָגראַם		100 קילאָגראַם	
באַשקאָרט	76			
	77			
	78	7.25 - 7.30		
	79	7.30 - 7.35		
	80	7.40 - 7.45		
	81	7.40 - 7.45		
	—	—.—		
פעסטער־באַרען	76	—.—		
	77	—.—		
	78	7.15 - 7.20		
	79	7.25 - 7.30		
	80	7.30 - 7.35		
	81	7.35 - 7.40		
	—	—.—		
פרוינס	76	—.—		
	77	—.—		
	78	7.20 - 7.25		
	79	7.25 - 7.30		
	80	7.35 - 7.40		
	81	7.40 - 7.45		
	—	—.—		
ווייזענבורג	76	—.—		
	77	—.—		
	78	7.20 - 7.25		
	79	7.30 - 7.35		
	80	7.35 - 7.40		
	81	7.40 - 7.45		

פרייס־קורס			
קאָרן	70 - 72		
נערטסער מאַרק	62 - 64		
פריזאַר	60 - 62		
האַפער	39 - 41		
קוקורוץ באַאַפער	75		
בוכעטע	73		
וויצען	פער העקטאָליטער		
פרייס־ראַנד	7.50		
מאַי־יוני	7.38		
יוני־יולי	6.05		
יוני־יולי	—.—		
פרייס־ראַנד	5.72		
פעסטער־באַרען	—.—		
אינ־נס.	—.—		

ווייזענ־			

קייענס. נעבאהר הערפאלגערונגען, אם דער פ״יג־דענס. נעבאהר ווער נא אויס דאס אינשטומענט אנגאהטע דער ווערד־פארלאנג ערקלאר־לך!

• (באראן הירש אונד דער אוס־גלייך). בעדלעך, ערלעך איזט אם פ״אעבסט צווישען דער טרקישען רעגירונג אונד דעם באראן הירש אין אויסלייך צוישאנדרט נעקאמעסט. דער „נייען פ״יינד פ״עסטע״ ווירד הייבעבר אוים קאנ־סטאנטאפל פאם 6. דעזעמבר אנגעלעגט נעטעל־נען: „דא אלגעמיינע פ״ערהאלטנגען אונד דיא דיפלאמאטישע פ״ערבינדונגען באראן הירש אונד דער טרקישען רעגירונג זינד גאר פ״ערשאנדען נעגלאנגט. דיזעזע האבען נעפעסלט דיא פ״אפאזאנגען (פאר־שלאג) דעם באראן הירש אונד שאאמפעזנגט. שאנזונג פאם 15 מיללאנען פ״אנקס, אנגעבאמפט. דאס אראנ״ן (אקפטיבשטק), וואהנט דער טיראמאל דיא עגרעלטיגע נעגענפ״ארטונג דעם אראבישען אויסשוב־אד. זאלל אויסגעצוגט ווערען. דיא טרקישע רעגירונג פ״ערטיגט ווערדען. אין אנבעטracht דעזען ווירד אהר אין בע־טראג פאם 15 מיללאנען אלס בעשאדיגונג פ״ר אל־לע אהרע אנשפרוכע אין בעזעגלונגען. שאפט דער אריינמארשען אהנען, בעזעגלונגס־וויזע אן באראן הירש גלייכשטע, וואהרענד דיזעזע ווערדען אויף אללע נעגענגאנגען פ״ערבינדונגען (זאן וויזע אום דזעזע זעהר קנאפפען מעטהאדונג צו ערזעהען. שעקרלייכט דיא טרקי־שע רעגירונג אין אין נאכפאלגען אנגעבראכטע „אנרע־הען", אלס אויף אינע נעשאדיגונגס־סוממע. באר־אן הירש פ״ערלאנגט לויבבער 15 מיללאנען אלס נעשאדיגונג, אין נור מיט דער טרקישען רע־גירונג זיך נעבען אללגעמיין־נעשאפט אינזאמ־מען, וואבייא מאן אין אן גלייכבער וויזע קאפיטאל אונד אינזונג רעסקרטן!)

• (באראן אונד באראנין הירש). זינד, וויא אם קאנסטאנטאפ״ל טעלעגראפ״ירט ווירד, אם 7. דעזעמבר (נעסטערן), נאך וואר־נאבע־נעריזיג. באראן קארל אונד אדעלע האנ־שטע פ״ערלאנגען בעגלייטונגען דיא אבר־שיד דעם אבפאהרט. (ווי דאלשען אונס אנבעריכט, דאס נאכרעם קאאס פאר דיעזע אבריזע צווישען אדם אונד דער טרקישען רעגירונג אין פ״ערלייכטער אויסגלייך צו שאפען נעקאפטען, דער באראן נומפעהרט דיזעזע אין פ״ערבינדונג מיט דעם דזעזע אנגעלעגט אין אין אלגעמיינען אין דיא אבר־שיד אין אין אנדערען אין דיא אבר־שיד אין אין אנדערען אין דיא אבר־שיד אין אין אנדער

סען, ווערדען ווער עס יעמעצ אבשרעקען! אהנע עסטערריך-אונגארן וואהרע־ווייסלאהר צווישען צוויי פיינדען אינגעקוילט. עבענזא בייזסע עסטערריך-אונגארן אונס! מאן השיב זיך, דייטשלאנד צו גרייסען! ווען מאן אונס קיין קריעג אויסצוזאגען, זא ווערד עס אין פאלקס־קריעג ווי א 1813 נעגען נאפאלעאן I. אונד 1870 נעגען נאפאלעאן III. — ווער לאם. אונס דורך דראהונגען נאכא אבשרעקען, אך האפפען, ווער ווערדען מיט אזוינען נאכבארן אונס פריעדען בלייבען, נאמענטליך מיט רוסלאנד, וועלכעס קיינען צוים קריעגע האט! דאס אפלעלן אין אזוינען נאפאלען III. — ווער לאם. אונס דורך דראהונגען צו אנגרייפען, אבער אזוינע נייע אנגרייפונגען זוי נאכא פעראנלאסט ווערדען, נעמט אין אכט דיא וועלט! דיא אנפעפעלונגען לאסט אונס דען פריעדען וויינשען אונד פפלעגען, ווער אבער אפצוגעבען דען פריעדען בייזסע, דער ווערד זיך באלד אבגעבראכען, דאס ווער דיא דייטשע נאציאנפפ. דיזעלבע אייפערזוכט אונד נייגונגען נעגען אונס אין אונד אין דיא אנגרייפונגען אונד אנגרייפונגען, אונד דיא אנגרייפונגען אין אונד אין דיא אנגרייפונגען אין אונד אין דיא אנגרייפונגען אין אונד אין